

Respons

Irak: Overføring av arrestanter fra den irakiske hæren til kurdisk sikkerhetstjeneste

Problemstilling/spørsmål:

- Har den irakiske hæren utført arrestasjoner og overlevert arrestanter til de kurdiske sikkerhetsorganene?
- Er det noen mønstre i omstendighetene rundt overleveringen av arrestanter?
- Ble Asayish-fengselet i Akre stengt av de kurdiske selvstyremyndighetene (KRG) i 2007?

Har den irakiske hæren utført arrestasjoner og overlevert arrestanter til de kurdiske sikkerhetsorganene?

Den irakiske hæren har overlevert arrestanter til kurdiske sikkerhetsorganer. Dette skal særlig ha skjedd i Ninewa provins. Det ser ut til at det særlig er arabiske arrestanter fra Mosul-området som er blitt overlevert til kurderne. Human Rights Watch (HRW 2007) og International Crisis Group (ICG 2009) har tatt spørsmålet om slike fangeoverleveringer opp med kurdiske regionale myndigheter (KRG) og med den kurdiske sikkerhetstjenesten Asayish. Både HRW og ICG betegner fangeoverleveringene som et menneskerettslig problem.

Opptil 80 % av de irakiske hærenhetene som har vært utplassert i Ninewa skal ha vært bemannet med kurdiske peshmergasoldater (ICG 2009, s. 5).

Når foregikk fangeoverføringene?

Ut fra tilgjengelig kildemateriale er det vanskelig å tidfeste nøyaktig når overføringene har foregått. HRWs undersøkelser omfatter en gruppe på totalt 300-400 som ble arrestert og overført til kurdiske sikkerhetsorganer sent i 2004 og tidlig i 2005. Det er ikke kjent for oss om overføringene av arrestanter fortsatte på samme måte for eksempel under de militære offensivene som irakiske og amerikanske styrker gjennomførte i Mosul i 2008.

Er det noe mønster i omstendighetene rundt overleveringen av arrestanter?

Av HRWs rapport (2007, s. 36-40) fremgår det at overleveringene av arrestanter fra den irakiske hæren til kurdiske sikkerhetsorganer fulgte et visst mønster:

- Arrestasjonene ble gjennomført under fellesoperasjoner utført av styrker fra den irakiske hæren og enheter i de amerikanske styrkene.
- De fleste operasjonene ble utført i Ninewa provins på steder utenfor de kurdiskkontrollerte områdene, foruten et mindre antall i Kirkuk.
- Arrestasjonene ble utført som massearrestasjoner i avgrensede nabolag i forbindelse med antiterroroperasjoner.
- Mange av arrestantene skal ha blitt forhørt av amerikanske styrker før de ble overført til kurdiske sikkerhetsorganer.

Det kan dessuten se ut som om det i hovedsak var arabere fra Mosul-området som ble arrestert utenfor KRG-provinsene (HRW 2007, s. 9, 38).

Vi finner ikke noen andre kilder som har undersøkt forholdene rundt arrestasjonene like systematisk som HRW. ICGs rapport fra 2009 støtter imidlertid opp om funnene HRW har gjort på to vesentlige punkter. Der fremgår det (s. 38) at det har vært en politisk kontrovers mellom KRG og provinsmyndighetene i Ninewa om terrormistenkte arabere som kurderne hadde i sin forvaring. Disse araberne skal ha blitt arrestert under antiterroroperasjoner.

I UNAMIs menneskerettighetsrapport fra 1. november – 31. desember 2006 (2006b, s. 20) blir det opplyst at personer arrestert i Mosul blir overført til de kurdiske sikkerhetsorganenes arrestlokaler i Akre, Shaqlawa og Erbil. Det står ikke noe om hvem som har arrestert dem. Der blir det også nevnt (UNAMI 2006b, s. 24) at personer som er blitt arrestert utenfor KRG-provinsene av kurdiske sikkerhetsorganer, ofte blir overført direkte til KRG-provinsene uten de regionale myndighetenes vitende.

Dette skal også ha foregått i Kirkuk (UNAMI 2006a, s. 19).

Ble Asayish-fengselet i Akre stengt av KRG i 2007?

Ifølge UNHCR (2007, s. 10) har Asayish et fengsel i Akre. I en studie foretatt ved den amerikanske hærens krigsskole hevder løytnant Dennis P. Chapman (2009, s. 219, 221) imidlertid at fengselet er eid av KDPs etterretning Parastin og ikke av Asayish.

UNHCR rapporterte i 2007 at det var besluttet å stenge fengselet det året. Fengselet var fortsatt i drift da UNHCRs rapport ble publisert i september 2007.

Etter at HRW hadde lagt fram sin rapport i juli 2007, annonserte KRG ifølge den kurdiske bloggsiden Amedî (2008) flere tiltak for å imøtekomme HRW's kritikk av bl.a. fangeoverføringene. Et av tiltakene var å stenge fengselet i Akre, noe som skal ha blitt besluttet tidlig i 2008.

Av et nyhetsoppslag fra det assyriske nyhetsbyrået AINA (2010) fremgår det at en person var blitt mishandlet i Asayish-fengselet i Akre etter at han ble arrestert i februar 2009. UNAMI rapporterte imidlertid i juli 2008 at fengselet da var blitt stengt, og at fangene var blitt overført til et fengsel i Shaqlawa (UNAMI 2008). Ifølge Chapman (2009, s. 220) kunngjorde KRG i januar 2009 at fengselet var blitt stengt og at over 600 fanger var blitt løslatt.

Respons Irak: Overføring av arrestanter fra den irakiske hæren til kurdisk sikkerhetstjeneste

Til sammen kan disse opplysningene tyde på at meldingen fra AINA kan inneholde unøyaktigheter, og at fengselet så sent som i januar 2009 faktisk var blitt stengt.

Akre underdistrikt ligger i Ninewa provins, men er under de facto kontroll av KRG.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- AINA, dvs. Assyrian International News Agency (2010, 24. september). Assyrian Man Tortured Into Confessing to Sister's Murder. AINA. Tilgjengelig fra: <http://www.aina.org/news/20100923215447.htm>. [lastet ned 12. april 2011]
- Chapman, D. (2009, 26. februar). *Security Forces of the Kurdish Regional Government*. Carlisle: U.S. Army War College. Tilgjengelig fra <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA510826&Location=U2&doc=GetTRDoc.pdf> [lastet ned 12. april 2011]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2007, 2. juli). *Caught in the Whirlwind. Torture and Denial of Due Process by the Kurdistan Security Forces*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/kurdistan0707webwcover.pdf> [lastet ned 12. april 2011]
- ICG, dvs. International Crisis Group (2009, 28. september). *Iraq's New Battlefield: The Struggle over Mosul*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Iraq/90_iraqs_new_battlefront_the_struggle_over_ninewa_web.ashx [lastet ned 12. april 2011]

Respons Irak: Overføring av arrestanter fra den irakiske hæren til kurdisk sikkerhetstjeneste

- Amedî (2008, 19. februar). Droits de l'Homme au Kurdistan d'Irak: fermeture de la prison d'Akre. *Amedî* [blogg]. Tilgjengelig fra http://sohrawardi.blogspot.com/2008_02_01_archive.html [lastet ned 12. april 2011]
- UNHCR (2007, september). *Governorate Assessment Report, Dohouk Governorate*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/471f4c9ba.pdf> [lastet ned 12. april 2011]
- UNAMI (2006a, 31. oktober). *Human Rights Report 1 September– 31 October 2006*. Bagdad: UNAMI. Tilgjengelig fra <http://www.ohchr.org/Documents/Countries/sept-october06.pdf> [lastet ned 12. april 2011]
- UNAMI (2006b, 31. desember). *Human Rights Report 1 November - 31 December 2006*. Bagdad: UNAMI. Tilgjengelig fra http://www2.ohchr.org/SPdocs/Countries/bimonthly_16012007.doc [lastet ned 12. april 2011]
- UNAMI (2007, 31. desember). *Human Rights Report 1 July – 31 December 2007*. Bagdad: UNAMI. Tilgjengelig fra http://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/double_quarterly_1july-31dec2007_engl.pdf [lastet ned 12. april 2011]
- UNAMI (2008, 30. juni). *Human Rights Report 1 January – 30 June 2008*. Bagdad: UNAMI. Tilgjengelig fra http://www.uniraq.org/documents/UNAMI_Human_Rights_Report_January_June_2008_EN.pdf [lastet ned 12. april 2011]

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.